

meisjesbeeld kleurde ze in met verontrustende beelden, tekst en geluid. Maar in tegenstelling tot de installatie-achtige presentatie van Zeven kan je in Drie Zusters de voorstelling niet verlaten wanneer je wilt. Eigen aan de theatervorm is immers dat je de voorstelling moet 'uitzitten'. De summiere personage-invulling versterkt het claustrofobische karakter; ze leidt niet tot vanzelfsprekende identificaties, maar werpt de toeschouwer terug op zichzelf. Omwille van het ontbreken van een duidelijk verhaal moet je wat je ziet en hoort zelf 'aan elkaar knopen' en 'plaatsen'.

Een toeschouwer die wat thuis is in hedendaagse theater- of dansvoorstellingen heeft ongetwijfeld meer houvast dan een ongevoerde toeschouwer, maar wie bereid is om zich open te stellen voor een inhoud en een vormtaal die niet op de eerste plaats gericht zijn op ontspanning, krijgt een poëtische, zintuiglijke voorstelling en stof tot gesprek als geschenk. Specifieke voorkennis heb je niet nodig en iedereen heeft al van bij zijn geboorte ervaringen met een of andere vorm van 'gezin'. 'Voor iedereen vanaf 9 jaar', vermeldt de flyer. Drie Zusters werd dus geprogrammeerd als jeugdtheater of als familievoorstelling. De voorstelling won zelfs de 1000Watt-prijs, die wordt uitgereikt aan 'de indrukwekkendste podiumkunstenproductie van het afgelopen (kalender)jaar voor kinderen of jongeren in Vlaanderen en Nederland'. (MB)

Het werkproces

Er wordt gezegd dat ik een specifieke regiestijl en vormtaal heb; ik merk ook steeds meer dat mensen nieuwsgierig zijn naar de manier waarop ik werk. Ik vind het zelf erg moeilijk om daar iets over neer te pennen. Enkele impressies.

Wat spreekt mij als maker aan? Welke associaties, beelden, verhalen, kleuren, enzovoort roept een tekst op? De tekst van Tsjechov is in feite 'slechts' een opstap en werkt op verschillende manieren inspirerend. Zo is de hele scène met de maskers bijvoorbeeld ontstaan vanuit het feit dat er in de oorspronkelijke tekst carnaval wordt gevierd. Het enige wat ik daar uithaal is dat er tijdens carnaval maskers worden gedragen en ik weet dat ik een improvisatiesessie met maskers wil. Waar het precies naartoe moet is me op dat moment

Drie Zusters INNE GORIS/ZEVEN Foto Koen Broos

compleet onduidelijk. De keuze voor de katten- en hondenmaskers werd ingegeven door de tekst van Bart. Het is Masja die het masker van de kat draagt. De kat uit het gebed van de moeder. Het zijn Irina en Olga die maskers van een hond dragen, zij spelen het spel van de hond. Als Irina buiten de lijntjes kleurt wordt ze door Olga aan de leiband gelegd en tot hond gemaakt. Het dreigement 'We doen nog eens de hond', is voor Irina voldoende om zich terug te trekken.

De hele scène wordt aangezet door Masja. Zij eist de tafel op van Olga, ze forceert op dat moment een kleine machtsovername. Ze installeert met haar wals een frivolere sfeer, ze wil zich te buiten gaan aan simpel genot en sleurt Irina met zich mee. Voor mij persoonlijk bruist zij op dat moment van leven. Ze laat zien dat achter de Masja die nu eens met Irina meeloopt en dan weer braaf naar Olga luistert, ook een vrouw zit die eigen keuzes kan maken. Door het opzetten van de maskers zie ik zelf geen twee vrouwen/meisjes meer staan, maar zie ik een man en een vrouw. Is het Masja's verlangen? Wil ze ooit trouwen, een man hebben? Is het een copie van hun vader en moeder? Ik voel, telkens ik een voorstelling bijwoon, dat het een beeld is dat sterke emoties losmaakt.

Ik denk sterk in beelden, maar voor de start van een repetitieperiode heb ik zelden heldere ideeën over hoe er het allemaal moet uitzien. Ik kan wel een aantal kernwoorden aangeven die de hele ploeg kunnen sturen in hun denken en zoeken. Ik sleur ook in elk project een map mee vol prenten en tekstfragmenten. En altijd is er één foto die me erg inspireert. Voor Drie Zusters was het een foto van drie vrouwen, Mennonieten. De

eerste werkdag hebben we met de hele ploeg gekeken naar een documentaire over de Mennonieten (Lut Vandekeybus). Van deze protestantse sekte leeft er nog een grote populatie in Mexico. Hun manier van leven (zonder elektriciteit, vervoer met paard en kar, een duidelijke scheiding tussen jongens en meisjes, de fascinerende kleder- en haardracht voor de vrouwen, een eigen taal en hun gevecht om de moderne wereld buiten te houden) gaven mij een beeld van hoe 'mijn' zussen in het leven zouden kunnen staan.

De aanwezigheid van de vader en de moeder kwam sterk

IRINA Als ik droom, dan droom ik van ons.

Het is zomer in mei, zoals vandaag. De zon staat hoog en schijnt op ons dak. Binnen is het warmer dan buiten. De deur zit klem. Het raam zit klem. De lucht in huis is bijna op. Er is nog maar net genoeg lucht voor Olga en voor Masja.

Het is een droom, dan weet je zulke dingen: er is nog maar net genoeg lucht daarbinnen. Maar het is niet erg. Ik ben niet binnen. Ik kijk naar binnen, door het raam van de deur die klem zit.

Alles krimpt. Alles wordt kleiner. De kamer zit al ongemakkelijk, als een te krappe jas. Vóór alle lucht op is, kijk ik nog eens naar binnen en doe het luik voor het raam van de deur die klem zit. Ik doe het in één keer dicht, en ik draai me om naar papa, en ik zeg: 'Zo, papa.'

Als ik droom, dan droom ik van ons.

OLGA Ik ook. Van ons.

Het is zomer in mei. De zon schijnt op ons dak. Binnen is het warmer dan buiten. Jij wil een ijsje. Het is een droom, dan weet je zulke dingen: jij wil een ijsje. Kom maar, zeg ik. Ik pak een lange lepel, en ik schep ijs. Kom maar, zeg ik. Ik stop het ijs in je mond, en de lepel stop ik in je keel. Kom maar.

IRINA Je zou het doen.

OLGA Het is een droom. Ik zou het niet durven.